

02/01/2019

Yeni Ay

Ocak 2019

#15

Burcu ÜNÜVAR | unuvarb@tskb.com.tr TSKB Ekonomik Araştırmalar

Durbakalımhelecilik*

Dünya genelinde iktisadi ve siyasi gelişmelere baktığımızda, pek de sevimli olmayan bir yılı geride bıraktık. Dünyamızın güneşin etrafındaki yolculuğunda "yeni tur, yeni şans" diyerek karşıladığımız 2019'a umutlu bakmak elbette gerekli ama bir gece evde patlamış mısır yedik diye mucize bir değişim de beklememek gerek.

2019, yine detayların fark yaratacağı bir yıl olacak. Zaman serisinde eğilimlerden ziyade, yapısal kırılmaları arayacağımız bir yıl olacak. Velhasıl kendi içinde sürprizleri-riskleri-fırsatları ile iktisatçının, iktisatçılığın hakkını vermesi gereken bir yıl olacak.

İktisat diye özellikle yazdım ki konu başka bir yere kaymasın. Şimdiden söyleyeyim, tahmin yapmak yerine fal bakmak, fikirlerin arka planını araştırmak yerine takım tutar gibi taraf tutmak, 2019'da kendimizden uzak tutmamız gereken "cıssss!" davranışlar.

Ancak bu durum, keskin hatlarla "modelleme" yapabileceğimiz bir döneme giriyoruz gibi algılanmasın. Maalesef iktisatçılık bize denge noktalarını modelleme kuvveti veriyor. Bir kararlı dengeden diğerine yürünürken kat edilen o geçiş dönemini modelleyemiyoruz (Teşekkürler Profesör Michael Spence!). İşte bu dönemler "gürültü ve manipülasyon"a en açık dönemler.

Peki var mı bir önerin Burcu Ünüvar? Var! (Bunu beklemiyordunuz değil mi?)

Önerim: Durbakalımhelecilik!

Oğuz Atay'ın şaheser Tutunamayanlar'ında geçen bu betimleme, sanırım 2019 'un en azından ilk yarısı için en uygun strateji. Elbette ben birazcık da ilginç olsun ve akılda kalsın diye bu başlığı seçtim ama konunun tam da bu noktada durduğuna da ayrıca iknayım: ABD ekonomisinde ısınma korkusu yaşayanlarla, resesyon tahmini yapanlar aynı piyasada. Bir alıcı bir de satıcı olması için farklı fikirler elbette şart ancak bu denli keskin ayrışma biraz daha dikkati gerektiriyor. Gelişmiş ülkelerle gelişmekte olan ülkelerin iktisadi aktivite hızlarında bir yakınsama öngörülüyor. Sıkıntı şu ki, bu yakınsamanın hangi yönden geleceğini bilmiyoruz: gelişmiş ülkeler mi yavaşlayacak, gelişmekte olan ülkeler mi hızlanacak? Dahası, ABD-Asya-Avrupa ayrışması giderek keskinleşiyor. Politika yapıcılar ticaret savaşları konusunda ne kadar ileri gidebilecek? Ülkeler arası kutuplaşma, yeni ve sürpriz işbirlikleri doğuracak mı? Yılın ilk 1-2 çeyreği, bu soruların yanıtlarının şekillendiği dönem olacak. Sonra tekrar konuşacağız elbette. Ama şimdilik zaman, eldeki değeri koruma zamanıdır, riskten uzak durma zamanıdır...Bu sırada elbette varlık piyasalarının göreli performanslarını takip etmekte fayda var. Bir sonraki hareketin yeri ve zamanı için ipuçları bu hareketlerde gizli olacak. Bir yandan da bu ipuçlarını makro resim içerisinde yorumlamak için öncü göstergeleri izlememiz gerekecek. Zamana ve veriye ihtiyacımız var. Sorarsa biri "ne olacak?" diye, yanıt belli: Dur bakalım hele!

*Oğuz Atay'ın anısına saygıyla

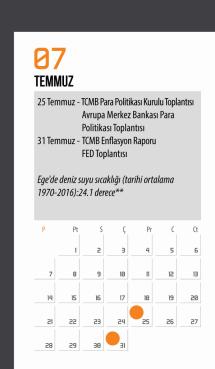
Dev Hizmet: 2019 Tatil Planı İçin...

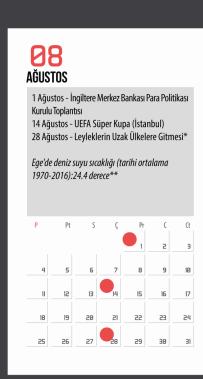
Hoş geldin 2019! Her yıl aynı döngü sanırım: yıl içinde "bu yıl bitmez" dediğimiz günler olsa da yıl sonunda yine 12 ayın nasıl geçtiğini anlamamış olacağız. Yeni yılda daha iyi zaman planlaması yapmayı hedefleyen dostlara benden küçük bir katkı, takvimlerimizi hazırlayalım, masamıza koyalım, kemerlerimizi bağlayalım. Haydi bakalım 2019!

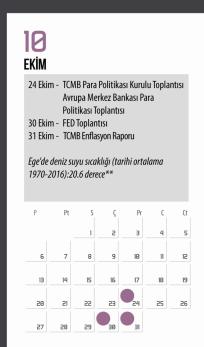
Yeni Ay Ocak 2019

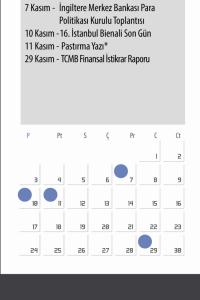
Dev Hizmet: 2019 Tatil Planı İçin...Devam

KASIM

Kalkınma Günlükleri

TSRB EKONOMIK Araştırmalar 4

Bir Pulsuz Mektup

Sevgi<mark>li **Gr**eta</mark>,

Pek çok kişi gibi ben de seni ve yaptıklarını ilgiyle takip ediyorum. Her Cuma, okulunda derse girmek yerine kendi ülken İsveç'in parlamentosunun önünde protestolar yapıyorsun, iklim değişikliği ile mücadele konusunda "laf değil icraat" istediğini gösteriyorsun. Kararlılığına şapka çıkartıyorum.

2003 doğumlu olduğuna göre, şu an yaklaşık 15 yaşındasın. The Guardian'a anlattıklarından da anlıyorum ki, **iklim değişikliğini ilk** kez duyduğunda 8 yaşındaymışsın. Kendi adıma konuşmak gerekirse, 8 yaşındayken **iklim değişikli**ğinden, küresel ısınmadan hiç hab**erim yoktu**. Ama ben 8 yaşındayken tehlikenin boyutları hem **bu kadar kes**kin ölçülmemişti **hem de sorununun ciddiyeti konus**unda şu anda varolan uzlaşı yoktu.

Fakat sanıyorum ki seni kendimle değil (çünkü ben başka bir yüzyılda doğdum) yaşıtlarınla kıyaslamak daha doğru olur. Sizler, iklim değişikliğinin sonuçlarını yaşamaya başladınız bile. İşte tam da bu nedenle geleceğinizle ilgili endişeleriniz var ve senin de vurguladığın gibi "zaman kalmadı" diye düşünüyorsunuz. Ne diyeyim, haklısınız!

Bu yoğunluğun içeri<mark>sinde takip etmemiş olabilirsin diye ilginç bulduğum bir rapordan</mark> alıntılar paylaşmak istiyorum seninle. Dünyanın gör<mark>düğü en sıcak 20 yılın hepsi, son 22 yıl içerisinde yaşanmış.</mark> Bugün 32 yaşın altında olanlar hayatları boyunca "orta<mark>lamadan daha serin" bir aya denk gelmemişler (World Meteorological</mark> Organisation, 2018).

Sen ve senin arkadaşların yine çok haklı olarak bu durumdan bizleri sorumlu tutuyorsunuz. "Hesap verilebilirlik" isteğinizi de net bir şekilde aktarıyorsunuz. Bu haklı talebe, kim ne diyebilir ki? Belki bir ricam olabilir ama...İzninle yine bir çalışmaya atıfta bulunacağım. Büyüme ile CO2 emisyonu arasındaki ilişki artık genel kabul görmüş durumda. Büyüme artarken pek çok sektörün enerji kullanımı da artıyor ve bu durum karbon emisyonlarını yukarı çekiyor. Bir noktadan sonra gelişme ve teknolojik ilerleme ile birlikte bu eğride aşağı yönlü kırılma olsa da, ilişki katsayısı genel dengede artı; büyürken kirletiyoruz.

Ritchie ve Roser (2017), 1998-2013 arası veriyi kullanarak yazdıkları makalelerinde kişi başına milli gelirlerini arttıran ülkelerde (yaşasın orta direk doğuyor!) karbon emisyonlarında %25-40 aralığında bir artış tespit ediyorlar. Ancak bence daha önemli bir tespitleri daha var. kişi başına milli gelirde dünyada en alt ligde yer alan ülkelerin karbon emisyonları aynı dönemde %12 gerileme kaydetmiş. Bu ülkelerdeki emisyon düşüşünün yaşam koşullarındaki bozulmadan, iktisadi aktivitedeki duraklamadan kaynaklandığını biliyoruz...ve biz emisyonlardaki düşüşün iktisadi zayıflıktan kaynaklanmasını değil, sorumlu davranışların sonucunda gerçekleşmesini istiyoruz.

Geri kalmış, az gelişmiş, düşük gelir grubund**aki ülkelerin toplam** emisyona eksi katkılarını not etmemiz gerek. Bizler biliyoruz ki, bazı ülkeler kendi sanayi devriml**erini çok daha erken g**erçekleştirdi ve o dönemde iklim konusunda kısıtlar yoktu. Bu nedenle geriden gelen ülkelerin **kendi sanayi devrimle**rini yapmaları için yer açmamız gerek.

Yani sevgili Greta, belki de sadece "iklim deği**şimi" ile mücadele etm**emeliyiz. Kalkınmadan, adaletten, artık değerin bölüşümünden söz etmeliyiz. Biliyor m**usun, kalkınma bankacılığ**ının çok güzel bir mottosu var: "geride kimseyi bırakmayacağız!" diyorlar. Sizin gibi gençle**re tam da bu yakışır. Çünkü**, senin haftada bir gün protesto amacıyla gitmediğin okula, hayatı boyunca bir kere git**menin hayalini kuran yaşıtların** var.

Heyecanla takip ediyorum sizi. Diyeceğim ve dileğim: **Geride kimseyi bırakmayın,** faturayı yanlış kişilere kesmeyin, arkadaşlarınızla kararınızdan dönmeyin...Yolunuz açık **olsun!**

Dip Notlar:

- *Saatli Maarif Takvimi
- ** https://www.mgm.gov.tr/FILES/resmi-istatistikler/Ege-DenizSuyu-Sicakligi-Analizi.pdf

Kaynaklar:

- http://ane4bf-datap1.s3-eu-west-1.amazonaws.com/wmocms/s3fs-public/ckeditor/files/
 Draft_Statement_26_11_2018_v12_approved_jk.pdf?NKxFEzQf_oC80ccPsdsMDUIFw5EdKJDI
- ~ https://ourworldindata.org/co2-and-other-greenhouse-gas-emissions
- ~ https://ourworldindata.org/grapher/so-emissions-by-world-region-in-million-tonnes

Ekonomik Araştırmalar arastırma@tskb.com.tr

MECLISI MEBUSAN CAD. NO: 81 FINDIKLI ISTANBUL 34427, TÜRKİYE T: +90 (212) 334 5041 F: +90 (212) 334 5234

2019 Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. her hakkı mahfuzdur.

Bu doküman Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.'nin yatırım bankacılığı faaliyetleri kapsamında, kişisel kullanıma yönelik olarak ve bilgi için hazırlanmıştır. Bu dokümana dayalı herhangi bir işlem yapılması tarafımızdan öngörülen bir husus değildir. Belirtilen görüşler sadece bizim güncel görüşlerimizdir. Bu raporda yer alan bilgileri makul bir esasa dayalı olarak güncelleştirirken, bu konuda mevzuat, uygunluk veya diğer başka nedenlerle amaca uygunluk tam olarak sağlanamamış olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları veya çalışanları, burada belirtilen senetleri ihraç edenlere ait menkul kıymetlerle ilgili olarak bir pozisyon almış olabilir veya alabilir; menkul kıymetler üzerinde opsiyonları olabilir veya ilgili diğer bir yatırıma girebilir; bu menkul kıymetleri ihraç eden firmalara danışmanlık yapmış, hisselerinin halka arzına aracılık veya yüklenim taahhüdünde bulunmuş olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları bu raporda belirtilen herhangi bir şirket için yatırım bankacılığı da dahil olmak üzere önemli tavsiyeler veya yatırım hizmetleri sağlıyor veya sağlamış olabilir.

Bu raporun ilgili olduğu yatırım fiyatı veya değeri, direkt veya indirekt olarak, yatırımcıların menfaatlerine ters düşebilir. Döviz kurlarındaki herhangi bir değişmenin yatırımın değeri veya fiyatı veya bu yatırımdan sağlanan gelir üzerinde olumsuz bir etkisi olabilir. Geçmişteki performans her zaman gelecekteki performansın kılavuzu olacak demek değildir. Yatırım geliri dalgalanma gösterebilir.

Bu rapor kamuya açık bilgilere dayalıdır. Doğru veya tamam olmayan hiçbir beyan yapılmamıştır. Bu rapor söz konusu menkul kıymetlerin alınması veya satılması için bir teklif, yorum ya da yatırım tavsiyesi değildir veya bu menkul kıymetlerin alınıp satılmasına yönelik bir teklif için de bir istek veya zorlama değildir. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve kendisiyle bağlantılı olan diğerleri bahsedilen şirketlerin menkul kıymetleriyle ilgili pozisyon alabilirler veya bu menkul kıymetlerle ilgili işlem yapabilirler, ayrıca bu şirketler için yatırım bankacılığı hizmetleri de verebilirler.

Herhangi bir yatırım kararı yatırımcının tamamıyla kendi kişisel seçimine dayanmalıdır. Bu rapordaki bilgiler herhangi bir yatırım tavsiyesi olmayıp, raporda yer alan firmalara yatırım yapılmasından ötürü Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. hiç bir sorumluluk kabul etmez.

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti, yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanılarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.

